

BALKAN

22. septembar 2004.

str. 6

POGLED IZ HAGA

SVEDOCI BOJKOTUJU SUD I IZBEGAVAJU ODGOVORNOST

Suđenje Slobodanu Miloševiću pred MKSJ-om opet je odloženo. Međutim, za razliku od mnogo prethodnih puta kada je suđenje prekinuto zbog bolesti optuženog, ovaj je put to učinjeno zbog pripreme njegove odbrane i raznih poteškoća do kojih je došlo u vezi sa tim.

Naime, novoimenovani branioci obavestili su Pretresno veće da je 20 od 23 svedoka koje su do sada uspeli kontaktirati odbilo da svedoči zbog odluke Veća da optuženom ne dozvoli da zastupa samog sebe. Prema pisanju medija, Miloševićevi pravni savetnici su izjavili da je još 265 mogućih svedoka zauzelo isti stav.

Kao što je, izgleda, postao običaj kada se radi o suđenju Miloševiću, komentari na ovu situaciju dopiru sa svih strana. Nažalost, u većini se govorilo o 'prkosnim' ili 'buntovnim' svedocima, Miloševićevoj navodnoj 'pobedi' nad Tribunalom, o tome kako Veće konstantno 'gubi kontrolu nad sudnicom' itd. Malo ih, međutim, analizira o čemu se zapravo radi.

Slobodanu Miloševiću se sudi pred međunarodnim sudom. Tužilaštvo je protiv njega podiglo tri optužnice u kojima je navedeno 66 tačaka kojima se on tereti za ratne zločine, zločine protiv čovečnosti i genocid, a koje se odnose na neke od najstrašnijih zločina počinjenih u Evropi nakon Drugog svetskog rata. Pre nego što su postale zvanični dokumenti suda, te optužnice je potvrdio nezavisan sudija Međunarodnog suda koji je, proučivši prateći materijal priložen uz optužnicu, zaključio da postoji osnovana sumnja da je optuženi počinio zločine za koje se tereti. Kao na bilo kojem suđenju pred bilo kojim sudom na svetu, na Tužilaštvu je da dokaže krivicu optuženog. Tokom oko 300 dana suđenja Tužilaštvo je izvelo skoro 300 svedoka i stotine dokaznih predmeta u prilog svojim tvrdnjama.

Za razliku od Tužilaštva, optuženi ne mora ništa dokazivati. Međutim, on može izneti svoju odbranu po svim tačkama optužnice. Svrha izvođenja dokaza odbrane je da se optuženom da mogućnost da opovrgne ili dovede u pitanje navode i dokaze Tužilaštva. Optuženi to može učiniti tako što će pozvati svoje svedoke i izvesti svoje dokaze. Pri tome, optuženi ima pravo da izabere pomoć advokata ili da zastupa samog sebe. Međutim, to pravo nije apsolutno i Pretresno veće je odlučilo da imenuje branioce da pomognu Miloševiću u pripremi odbrane. Kao što je objašnjeno u prošlonedeljnoj kolumni, ta odluka je donesena zbog bolesti optuženog i usledila je nakon nekoliko meseci tokom kojih se to pitanje razmatralo, i zasnovana je na medicinskoj dokumentaciji i podnescima svih strana. Imenujući branioce, svojim nalogom sudije su ih uputile da "razgovaraju s optuženim o vođenju odbrane" i "da nastoje da od njega dobiju instrukcije", i da, što je najvažnije, "postupaju sve vreme u skladu s interesima optuženog". Sudije su takođe dale Miloševiću priliku da od Veća zatraži da mu odobri da

sam ispituje svedoke nakon što to učine branioci i ostavili mu mogućnost da podnese razumni zahtev da mu se dozvoli da imenuje svog branioca.

U razvoju svog krivičnog postupka, Međunarodni sud se oslanja na sve međunarodne instrumente za zaštitu ljudskih prava. Ti instrumenti nalažu puno poštovanje prava optuženog i, samim tim vođenje pravičnog postupka. Ne postoji suđenje koje je “isuviše pravično” za optuženog, kao što tvrde neki od komentatora.

Međutim, Milošević je odlučio da ne iskoristi nijednu od mogućnosti koje su mu sudije dale da učestvuje u sopstvenoj odbrani. Prkoseći odluci sudija, on odbija da saraduje sa novoimenovanim braniocima i odbija da ispituje svedoke. Sada se čini da mnogi svedoci koje je Milošević nameravao da pozove da svedoče u njegovu korist isto su tako u zabludi da ‘prkose sudu’. Umesto da dođu na sud i ponude svoje jedinstveno iskustvo i viđenje relevantnih pitanja kako bi sudijama ponudili stajalište koje je drugačije od onog koje je iznelo Tužilaštvo, ovi potencijalni svedoci ne samo da izbegavaju svoju dužnost već i propuštaju jedinstvenu priliku i, umesto toga, u medijima iznose irelevantne i netačne stavove. Sigurno je da to nikako neće biti od pomoći odbrani Slobodana Miloševića. Čak naprotiv. Kao što su sudije Robinson i Bonomy sasvim jasno rekli, sudski proces će se nastaviti i to u njihovoj sudnici, a ne u medijima.

Outreach Programme

outreach@icty.org